

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1987-1988**

6 NOVEMBRE 1987

Proposition de loi relative aux techniques de procréation artificielle et à certaines pratiques connexes

(Déposée par MM. Bataille et Weckx)

DEVELOPPEMENTS

On reproche souvent au législateur de ne pas légiférer à temps devant les progrès de la médecine.

C'est pour pallier ce reproche et éviter des atteintes à la dignité et au respect de la personne humaine, que la présente proposition de loi est déposée.

L'autorité politique doit s'inspirer de principes rationnels qui règlent les rapports entre la loi civile et la morale. La tâche de la loi civile est d'assurer le bien commun des personnes par la reconnaissance et la défense des droits fondamentaux, la promotion de la paix et de la moralité publique. En aucun domaine de la vie, la loi civile ne peut se substituer à la conscience, ni dicter des normes sur ce qui échappe à sa compétence.

Les droits inaliénables de la personne doivent être reconnus et respectés par la société civile et l'autorité politique. Ces droits de l'homme (droit à la vie, à l'intégrité physique, droit de la famille) ne dépendent ni des individus, ni des parents mais appartiennent à la nature humaine et sont inhérents à la personne.

Quand le droit positif prive une catégorie d'êtres humains de la protection que la législation civile doit leur accorder,

BELGISCHE SENAA**ZITTING 1987-1988**

6 NOVEMBER 1987

Voorstel van wet betreffende de kunstmatige voortplantingstechnieken en bepaalde daarmee verband houdende praktijken

(Ingediend door de heren Bataille en Weckx)

TOELICHTING

De wetgever wordt vaak verweten achter te blijven bij de ontwikkelingen in de geneeskunde.

Om aan dat verwijt tegemoet te komen en om inbreuken op de menselijke waardigheid of een gebrek aan respect voor de menselijke persoon te voorkomen, dienen wij dit wetsvoorstel in.

De politieke gezagsdragers moeten uitgaan van rationele principes die de verhoudingen regelen tussen de burgerlijke wet en de zedelijke beginselen. De taak van de burgerlijke wet is het algemeen belang veilig te stellen via de erkenning en de verdediging van de fundamentele rechten, de bevordering van de vrede en van de openbare zedelijkheid. Op geen enkel terrein van het leven mag de burgerlijke wet in de plaats treden van het geweten, of normen voorschrijven op gebieden die buiten haar werkingssfeer moeten blijven.

De onvervreembare rechten van de persoon moeten erkend en gerespecteerd worden door de burgermaatschappij en de politieke gezagsdragers. Over deze mensenrechten (recht op leven, op fysieke integriteit, recht van het gezin) kunnen noch het individu, noch de ouders beslissen : ze zijn eigen aan de mensheid en onverbreekelijk met de persoon verbonden.

Wanneer een wet een categorie mensen niet de bescherming geeft die de burgerlijke wetgeving haar moet verlenen,

l'Etat en vient à nier l'égalité de tous devant la loi. Quand l'Etat ne met pas sa force au service des droits de tous les citoyens, les fondements même d'un Etat de droit se trouvent menacés.

L'autorité politique ne peut en conséquence approuver que des êtres humains soient appelés à l'existence par des procédures techniques de transmission artificielle de la vie et par des expériences connexes qui les exposent à des risques très graves.

La loi ne peut tolérer et doit proscrire que les êtres humains, fussent-ils à un stade embryonnaire, soient traités comme des objets d'expérimentation.

Le législateur est tenu de garantir à l'institution familiale sur laquelle est fondée la société, la protection juridique à laquelle celle-ci a droit.

La législation doit être au service des personnes et au service de la famille.

C'est pourquoi le législateur doit, en vertu du soutien dû à la famille, proscrire les banques de sperme, les banques d'embryons, l'insémination *post mortem*, la fécondation artificielle, et la maternité de substitution. Il faut en effet prendre conscience de toutes les implications culturelles, idéologiques et politiques liées aux techniques susnommées.

On sait que la législation de certains Etats confère aux yeux de beaucoup une légitimation indue à certaines pratiques contraires à la vie et à la dignité de l'homme.

Or, la référence à la conscience de chacun et à l'autodiscipline des chercheurs ne peut suffire au respect des droits personnels et de l'ordre public. Nul biologiste ou médecin ne peut raisonnablement prétendre décider de l'origine et du destin des hommes au nom de sa compétence scientifique. Certains chercheurs pourraient gouverner l'humanité au nom des découvertes biologiques. Ce serait de l'eugénisme. Si certaines recherches peuvent constituer un progrès au service de l'homme, elles comportent aussi des risques graves. Certes, on ne peut arrêter les progrès de la recherche fondamentale et appliquée, mais les recherches biologiques pourraient se faire sur des animaux sans porter atteinte au respect dû à l'être humain dès sa conception.

Conclusion

La médecine doit respecter les valeurs humaines de la sexualité, parce qu'elle est au service des personnes et de la procréation humaine. Elle n'a donc pas le pouvoir de disposer des personnes ni de décider à leur sujet.

R. BATAILLE.

dan betekent dit dat de Staat ontkent dat iedereen gelijk is voor de wet. Wanneer de Staat niet de rechten van alle burgers verdedigt, worden de grondslagen zelf van de rechtsstaat bedreigd.

De politieke gezagsdragers mogen bijgevolg niet gedogen dat menselijke wezens door kunstmatige voortplantingstechnieken op de wereld komen en moeten tevens de daarmee verband houdende experimenten, die de mensen aan zeer ernstige risico's blootstellen, een halt toeroepen.

De wet mag niet toestaan en moet zelfs verbieden dat menselijke wezens, zelfs in embryonaal stadium, behandeld worden als proefobjecten.

De wetgever moet het gezin, dat de hoeksteen vormt van de maatschappij, de juridische bescherming bieden waarop het recht heeft.

De wetgeving moet ten dienste staan van de individuen en van het gezin.

Daarom moet de wetgever, wegens de aan het gezin verschuldigde steun, spermabanken, embryobanken, *post mortem*-inseminatie, kunstmatige bevruchting en draagmoederschap verbieden. Men moet zich rekenschap geven van alle culturele, ideologische en politieke gevolgen die aan die technieken verbonden zijn.

Het is bekend dat de wetgeving van een aantal Staten aan bepaalde tegennatuurlijke praktijken die de menselijke waardigheid te kort doen, een onverdiende legitimiteit verleent.

De verwijzing naar het geweten van elkeen en naar de zelfdiscipline van de onderzoekers kan niet volstaan wanneer het respect voor de persoonlijke rechten en de openbare orde in het geding zijn. Geen enkele bioloog of arts kan zich redelijkerwijze aanmatigen te beslissen over de oorsprong en de bestemming van de mensen op gezag van zijn wetenschappelijke competentie. Het doen van biologische ontdekkingen zou voor een aantal onderzoekers een voorwendsel kunnen zijn om de mensheid te beheersen. Dat zou eugenetica zijn. Sommige onderzoeken betekenen weliswaar een vooruitgang voor de mensheid, maar houden toch ernstige risico's in. Men kan de vooruitgang van het fundamentele en het toegepaste onderzoek niet tegenhouden, maar het biologisch onderzoek zou op dieren kunnen worden uitgevoerd, zodat het respect dat aan de mens vanaf zijn verwekking verschuldigd is, niet wordt aangetast.

Besluit

De geneeskunde moet de menselijke waarden van de seksualiteit eerbiedigen : ze staat immers ten dienste van de individuen en van de menselijke voortplanting. De geneeskunde heeft dus niet het recht om menselijke wezens voor haar eigen doelstellingen te gebruiken, noch om over hen te beslissen.

PROPOSITION DE LOI**ARTICLE 1er**

L'insémination artificielle *post mortem* ainsi que l'insémination artificielle hétérologue sont défendues.

Sont également défendues la fécondation *in vitro* ainsi que la maternité de substitution.

Le commerce de sperme et d'embryons ainsi que la constitution de banques de sperme et d'embryons sont formellement interdits.

ART. 2

La violation des dispositions en matière d'insémination sera punie d'une amende de 100 à 1 000 francs.

La violation des autres dispositions est passible d'une peine d'emprisonnement d'un an et d'une amende de 100 à 1 000 francs.

ART. 3

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

R. BATAILLE.

H. WECKX.

VOORSTEL VAN WET**ARTIKEL 1**

Kunstmatige inseminatie *post mortem*, alsmede heterologe kunstmatige inseminatie zijn verboden.

In vitro bevruchting alsmede draagmoederschap zijn eveneens verboden.

Handel in sperma en embryo's en vorming van sperma- en embryobanken zijn uitdrukkelijk verboden.

ART. 2

Overtreding van de bepalingen inzake inseminatie wordt gestraft met geldboete van 100 frank tot 1 000 frank.

Overtreding van de andere bepalingen kan worden gestraft met gevangenisstraf van één jaar en met geldboete van 100 frank tot 1 000 frank.

ART. 3

Deze wet treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.